

Obsah

Foreword (Hillel J. Kieval)	11
Úvod (Jiřina Šedinová)	14
I. Právní postavení Židů ve středověké Evropě (Markéta Pnina Rubešová)	22
I.1 Klíčové pojmy a koncepty	25
I.2 Židé v Římské říši a Byzanci	32
I.3 Latinský západ v době římskokatolického monopolu	43
I.3.1 „Barbarské“ státy	46
I.3.2 Franská říše	50
I.4 Židé ve feudální Evropě	59
I.4.1 Církev mezi lety 1000 a 1300	59
I.4.2 Stát a právo	61
I.4.3 Středověké město	63
<i>Exkurz I: Židé jako „služebníci královské komory“</i>	69
<i>Exkurz II: Židé v landfrídu</i>	74
I.4.4 Marginalizace židovského obyvatelstva	76
I.5 Závěr	88
II. Právní postavení Židů v islámských zemích ve středověku (Daniel Boušek)	90
II.1 <i>Ahl al-dhimma</i> – „chráněné obyvatelstvo“	93
II.1.1 Právní autonomie	99
II.1.2 Dědictví	102
II.1.3 Vlastnění otroků	105
II.1.4 Konverze	106
II.1.5 Právo odplaty a výkupné za zabití	109
II.2 Umarova smlouva	113
II.3 Sakrální stavby	120

II.4	<i>Ġijār</i> – symboly odlišení a ponížení	135
II.4.1	Lázně	147
II.4.2	Jízda na zvířatech	149
II.5	Veřejné vystavování náboženství	152
II.6	<i>Ġizja</i> – daň z hlavy	155
II.7	Nemuslimové v administrativě	162
II.8	Segregace Židů	177
II.9	<i>Modloslužebníci jsou věru nečistota. Židé a šť'itské</i> zákonodárství	184
II.10	Závěr: <i>Taḥat 'Edom we-lo taḥat Jišma 'el</i> versus <i>'ejn</i> <i>po galut</i> . Pojem <i>galutu</i> ve vztahu k islámským zemím . . .	188
III.	Básník a filosof Šelomo ibn Gabirol (Dita Rukriglová)	196
III.1	Historické okolnosti a životopisná data	197
III.2	Básník moderní tradice	206
III.2.1	Náboženská a světská poezie	209
III.2.2	Etické spisy	217
III.2.3	Filosofický traktát <i>Pramen života (Fons Vitae)</i> . . .	227
III.3	Je Ibn Gabirol mužem několika tváří?	239
III.4	Literární dílo mezi izolací a integrací	243
	<i>Exkurz III: K projevům kulturního sblížení. O přejímání vnějších</i> <i>forem v hebrejské krásné literatuře a výtvarném/užitém umění</i> <i>(Jiřina Šedinová)</i>	247
	<i>Ze sefardské poezie (vybrala a přeložila Jiřina Šedinová)</i>	254
IV.	Hlavní proudy středověkého (pre)aškenázského myšlení a tzv. pražská komentátorská škola. Hledání identity v podmínkách izolace a integrace (Lenka Uličná)	268
IV.1	Židovská komunita v 10.–13. století	268
IV.2	Izolované židovské obce na periférii diaspory	275
IV.2.1	Porýní	276
IV.2.2	Champagneské centrum	278
IV.2.2.1	Raši (1040–1105)	278
IV.2.2.2	Tosafisté	279
IV.2.2.3	Tosafistické akademie	280
IV.2.2.4	Tosafistická metoda a předmět studia . . .	281

IV.2.3	Další myšlenkové proudy ve středověké aškenázské oblasti	284
IV.2.3.1	<i>Paštanim</i>	284
IV.2.3.2	<i>Hasidej 'Aškenaz</i>	287
IV.3	Tzv. pražská komentátorská škola	292
IV.3.1	<i>Kena'an</i> čili země české	292
IV.3.2	Židovští učenci v Praze	294
IV.3.3	'Avraham ben 'Azri'el	296
IV.3.4	Jiřhaq ben Moše	299
IV.4	Samostatná česká škola?	303
IV.4.1	Tzv. židovské jazyky	304
<i>Exkurz IV: Le'azim</i>	. . . . .	308
IV.4.2	Glosy v lešon kena'an	310
IV.4.3	Glosy jako doklady židovských jazyků?	311
IV.5	Závěr	318
<i>Exkurz V: Staročeské glosy ve spisech 'Arugat ha-bošem,</i> <i>'Or zarua' a v norimberském Maḥzoru</i>	. . . . .	318
V. Širší kontext pražské židovské renesance (Pavel Sládek)	. . . . .	332
V.1	<i>Šulhan 'aruch</i> . Praha, Krakov a Lublin	334
V.1.1	Jehuda Loew ben Bešal'el	339
V.1.2	Šelomo ben Jehi'el Luria	344
V.1.3	Mordechaj ben 'Avraham Jaffe	348
<i>Exkurz VI: Historie tisku Jaffeho Levušim</i>	. . . . .	352
V.1.4	Moše Isserles	356
V.1.5	Kodifikace halachy a proměny aškenázského rabinátu	361
V.2	Metahalachické disciplíny	370
V.2.1	Spor o studium „řecké moudrosti“	371
V.2.2	Vítězství mystiky	384
V.2.3	Reforma osnov rabínského učebního plánu	398
V.2.4	Humanismus v Aškenázu	415
<i>Exkurz VII: Qaro, Isserles a Loew o nežidovském víně</i>	. . . . .	433
V.3	Postskriptum namísto závěru. Budoucnost jedné iluze aneb Znovu mezi izolací a integrací	441

V.3.1	Natan (Nata) Hannover: O životě v Polsku před Chmelnického pogromy	450
V.3.2	Solomon Maimon: O dětství ve východní Evropě	459

VI. Sefardové v Amsterdamu aneb Holandský Jeruzalém

(Pavel Čech)	463
VI.1 Židé v západní Evropě 16. století	463
VI.2 „Marrano je katolík bez víry a Žid bez znalosti.“ Conversos na Iberském poloostrově	465
VI.3 „Opravdu, zde je lid a město Boží.“ Amsterdam a sefardští přistěhovalci	469
VI.4 Přístavní Židé	476
VI.5 „Bůh s námi naložil lépe než s ostatními Židy diaspory.“ Mýty o počátku	477
VI.6 <i>Species Hollandia Judaica</i> . Konstituování komunity	479
VI.7 <i>Fugi fugi dessa Babilonia!</i> Judaizace <i>conversos</i>	484
VI.8 Vztah k Aškenázům	490
<i>Exkurz VIII: Rembrandt</i>	492
VI.9 Cirkulace idejí	495
VI.10 Rabinizace <i>conversos</i>	501
VI.11 Šabataj Ševi	507
<i>Exkurz IX: Spinozova exkomunikace</i>	508
VI.12 Závěr	511
Zkratky	513
Bibliografie	515
Shrnutí	547
Summary	554
O autorech	562
Poznámka k vyobrazením	565
Jmenný rejstřík	566
Věcný rejstřík	575